

foto: Andrej Balco, Eduardo a Adriana, z cyklu Domésticas, Rio de Janeiro, 2007

Snímek slovenského fotografa Andreje Balca je téměř dokonalý. Zaujme, i když možná nevíme, o co přesně v něm běží a jaké vztahy vyjadřuje. Balcův záběr výtečně demonstruje neuchopitelnost, kterou fotografické médium – vzdor veškeré své realističnosti – dokáže k divákovi přenést.

výstižností autorovi podařilo na snímku, který akcentujeme.

Balcova fotografie je kompozičně jednoduchá a čistá; nepatrně, ještě bez znetelného rušivého vlivu, tu „překážejí“ jediné části květů a listů úplně vlevo. Funkčnost jednotlivých prvků obrazové stavby není o nic méně elegantní než prostředí obklopující středostavovskou dámu, producentku. Kontakt ekonomicky zaopatřené ženy s náležitě statusovým psem je jemný, zdržlivý, psa nehladí, pouze se špičkou nosu dotýká jeho mocného čumáku. Dotyku ovšem nechybí cit, užívání si vzájemné blízkosti, intimita. Bazén uprostřed, mírně v pozadí, prohlubuje prostor scenerie a lesknoucí se hladina umocňuje dojem klidu. Sluha se nachází až za sloupem, který s fantastickou přirozeností a nenásilnou rázností vyjadřuje sociální bariéru, která ty dva od sebe dělí. Sluhův stoj spatný značí úctu a připravenost, přivřené oči s natočenou hlavou stav diskretnosti, ale také neúčastněnosti, dokonce úkosovitosti. Barevně Balcův snímek perfektně hraje, nepůsobí jakkoli redukovaně ani přebarveně; barevná umírněnost je znakem bohatství a dostatku.

Nad realitou

Ačkoliv Andrej Balco hovoří o co největší fotografické realističnosti, s níž k pánům a sluhům přistupoval, hodnota jeho snímku tkví právě v tom, že realističnost je problematizována. Záběr je totiž natolik realistický, až vzbuzuje dojem virtuality, pečlivě stylizovaného výjevu, konceptualisticky motivo-

Specifická dokonalost

Josef Chuchma, MF Dnes

Andrej Balco se úspěšně zúčastňuje soutěže pro profesionální fotografy FRAME. Od žurnalistického Czech Press Photo (CPP) se toto klání odlišuje tím, že poskytuje výlučný prostor pro tvorbu, která na CPP působí čím dál nepatříčtěji. Totiž pro tvorbu volnou a uměleckou. Velmi dobře to bylo vidět na Czech Press Photo na přelomu loňského a letošního roku. Obecně klesající úroveň tuzemské fotožurnalistické produkce, nebo alespoň až povážlivě průměrná kvalita prací posledního ročníku, hloubí příkop mezi „peckoidními“, prvoplánovými záběry převzatými z novin a časopisů a pracemi snažícími se o koncepční výpověď. Jestliže má například Barbora Kuklíková svůj subtilní soubor Matky a dcery nainstalován vedle polobulvárních snímek tuzemských celebrit, je to sousedství pro všechny zúčastněné bez přínosu.

Na přehlídce FRAME toto nehrází. I zde je sice k vidění pestrost přístupů, vystavené

práce však nenutí diváka neustále přebíhat mezi nesouměřitelnými světy. V prosinci 2007 nabídl brněnský Dům umění výbor z dosavadních ročníků. Andrej Balco na FRAME 006 zvítězil v kategorii Cesta souborem portrétů ekonomických emigrantů z Ukrajiny, kteří pracují na Slovensku. Na FRAME 007 obhájil prvenství se souborem Domésticas, a to v kategorii Závislost.

Sloup na svém místě

„Soubor zachycuje portréty obyvatel města Rio de Janeiro a fenomén domácí práce, který je přirozenou součástí brazilské společnosti. Domácí sluhové jsou početnou skupinou obyvatel, kteří z nejručnějších příčin nejsou schopni prolomit bariéru osudu a celý život musí pracovat jako služebníci závislí na svých pánech,“ připsal Andrej Balco ke svému cyklu. „Mým fotografickým záměrem bylo ukázat co nejrealističtěji, bez jakékoliv stylizace, podobu a črty tváře pána a sluhů a přidat k nim prostor, který spoluobývají...“ To se téměř s neopakovatelnou

vaného a budovaného aranžmá. Od tvůrce to vyžaduje značnou vizuální a vyjadřovací senzitivitu. S tím není v rozporu domněnka, že Balco při zmáčknutí spouště fotoaparátu nejspíš neměl nadreálně vyznívající scénu promyšlenou do posledního detailu, že jemná souhra všeho a všech byla do jisté míry snesena „shůry“, dotvořena jedinečností okamžiku i šťastnou náhodou.

Tento záběr je pro Balcův cyklus skoro nepříjemně a nebezpečně dobrý – neustále se z něho vysmeká, chce si žít vlastní existencí, bez souvislosti s ostatními částmi celku. Absolutní hodnota fotografie Adriana a Eduarda však za tu „nepříjemnost“ stojí. ■

Andrej Balco

Narodil se 25. září 1973, žije v Pezinku. Vystudoval Fakultu sociální práce Trnavské univerzity a Institut tvůrčí fotografie při Opavské univerzitě. Zúčastňuje se fotografických soutěží, bodoval například na Czech Press Photo. Internetové stránky: www.andrejbalco.com.